

ADI1 - ORIENTACIONS:

Atenció a la diversitat

Fase 3: Fase de construcció i experimentació

Durada orientativa del bloc: 12 hores

Situem-nos!

Ja hem acabat la fase de planificació on hem pogut observar com es relaciona la teoria amb la pràctica. Toca ara, doncs, conèixer, experimentar i enriquir diferents situacions educatives que realitzem a l'aula per tal que siguin per a tothom. Així, doncs, ens disposem a emprendre la fase de construcció i experimentació que és el nucli de l'itinerari. En ella s'aborden els seus quatre objectius.

Objectius

- Donar una resposta educativa a la diversitat.
- Identificar les barreres a l'aprenentatge que troba l'alumnat i desenvolupar estratègies per minimitzar-les.
- Planificar accions per involucrar l'alumnat en aprenentatges autèntics, funcionals i creatius, fomentant la interacció i l'autonomia.
- Dissenyar, experimentar i avaluar situacions d'aprenentatge definint els objectius que persegueixen i diversificant els formats d'informació i d'expressió del que l'alumnat aprèn.

Què farem?

Reflexionarem, dissenyarem i experimentarem sobre propostes concretes a l'aula per assolir conclusions que ens permetin impulsar canvis metodològics que es consolidin al llarg del temps. Aquesta fase consta de tres blocs de continguts, reflexius i pràctics, que volen donar resposta a situacions educatives freqüents als centres des de tres àmbits diferents: l'accessibilitat i els estils d'aprenentatge, la cooperació i el treball en equip i l'autoregulació i el compromís.

Blocs

- Bloc 1: Accessibilitat i estils d'aprenentatge
- Bloc 2: Cooperació per aprendre
- Bloc 3: Autoregulació i compromís

Comencem reflexionant

Fins ara hem vist la necessitat de fer un **canvi de mirada en la manera de dissenyar els entorns d'aprenentatge** per avançar davant el repte que molts professionals de l'educació com vosaltres us plantegeu en el treball del dia a dia: contribuir a l'èxit de tots els alumnes, avançar per oferir més oportunitats a tots els alumnes perquè participin i aprenguin. És una realitat que la diversitat està arreu, que a les aules tenim alumnes amb capacitats, interessos, punts forts i febles, formes diverses d'aprendre... I també és cert que fa temps que ens plantegem com atendre aquesta diversitat, que ens preocupen els alumnes i cerquem com donar una resposta adequada a tots perquè es trobin acollits, interessats i amb possibilitats d'avançar en el seu procés d'aprenentatge. A més, sabem que no hi ha receptes ni fórmules màgiques que es puguin generalitzar a qualsevol context i a qualsevol

alumne perquè, com hem vist, hi ha moltes variables i molts actors que intervenen en el procés d'aprenentatge. El Disseny Universal per a l'Aprenentatge proposa la creació d'entorns flexibles on tothom pugui aprendre i aconseguir els objectius educatius i en els que es compti amb les tecnologies, la creativitat i la iniciativa del professorat com aliats que ens ajuden a donar respostes adequades a tots els estudiants.

Com hem vist en les fases anteriors, sovint és l'entorn d'aprenentatge que dissenyem el que posa barreres a aquest i a la participació de tot l'alumnat. Si en coneixem les característiques, compartim les mirades dels diferents professionals que intervenim i la de les famílies per conèixer-los millor i des de diferents vessants, pensant no només en les debilitats sinó també en les fortaleses, en les capacitats que de segur tots tenen, la proposta que elaborarem serà més flexible, i permetrà un grau molt més alt de consecució dels objectius que ens proposem.

“Podem minimitzar les barreres a l'aprenentatge perquè no estan en el nen sinó en l'entorn que no té en compte les seves característiques úniques.”

Si compartim la idea que l'aprenentatge suposa un procés de construcció activa i no pas la reproducció passiva d'uns continguts transmesos, no dubtarem en que cal afavorir la participació activa de tots els alumnes i ensenyar-los a regular els ajuts, inclosos els tecnològics, perquè siguin més independents. Cal garantir l'accés als dispositius tecnològics, als continguts digitals i als serveis d'Internet... L'accessibilitat també forma part dels compromisos que com a docents hem de prendre, com a pas previ al disseny de qualsevol oferta educativa.

La incorporació de la tecnologia pot simplificar i afavorir la intervenció en tot l'alumnat siguin quines siguin les seves característiques. Però amb això no n'hi ha prou. Només implicant a cadascun dels nostres alumnes, proporcionant-los eines i estratègies que els permetin regular i controlar el seu propi aprenentatge, reflexionar i autoavaluar-se, seran capaços de construir nous coneixements i transferir allò que aprenen a altres entorns. Cal apostar per una tecnologia àgil i senzilla, que assegurï l'autonomia dels usuaris i que permeti tant diversificar les formes d'accés als continguts com les maneres d'interactuar amb ells i mostrar el que han après. Encara que és evident l'atracció que exerceix en infants i joves l'ús de dispositius digitals, com a docents cal aprofitar aquesta predisposició per posar-la al servei d'un objectiu més valuós: l'aprenentatge de tots.

L'alumne/a per sentir-se compromès/a amb el seu propi aprenentatge ha de tenir expectatives d'èxit i les propostes han de tenir sentit per a ell. Per tant, els docents hem de possibilitar que triïn la manera d'aprendre en funció de les seves fortaleses, els hem de procurar autenticitat en les propostes i facilitar-los l'autoregulació.

Si acceptem la diversitat d'estils d'aprenentatge, com una conseqüència lògica de la singularitat de cada alumne/a, això ens ha de portar a fer plantejaments educatius de gran flexibilitat. És a dir, a proporcionar gran varietat de formats i recursos, tant per a la informació, l'acció i l'expressió, com per l'avaluació. Hem de portar l'alumne a ser generador de continguts d'aprenentatge i que compartint-los, de forma col·laborativa, puguin ser creadors de nou coneixement. Es tracta de tornar el protagonisme a l'aprenent afavorint la cooperació com a forma d'aprenentatge. Per tant hem de procurar la interacció entre iguals i amb els entorns més rics possibles. Aquesta actitud és amb la que farem possible la personalització educativa desitjada.

En tots aquests aspectes que considerem clau per a l'aprenentatge la tecnologia se'ns brinda com una potent aliada perquè:

- afavoreix la significativitat (aprenentatge autèntic)
- afavoreix la varietat en les maneres de fer i d'avaluar (aprenentatge constructiu i flexible)

- afavoreix la creativitat i estimula la interacció (aprenentatge cooperatiu)
- afavoreix la personalització i l'autoregulació (estratègies metacognitives)

ORIENTACIONS PER A LA COORDINACIÓ

Fase 3: Orientacions per a la coordinació

És molt important que abans de començar la tasca a realitzar en cada bloc preneu una estona per llegir i comentar amb tot l'equip docent el text que us proposem en l'apartat **Comencem reflexionant** que us presentem en aquest índex per tal de situar-nos en el desenvolupament d'aquesta fase.

La fase 3 consta de tres blocs de contingut essencialment pràctic. Per aquest motiu us proposem que formeu tres grups de treball amb l'equip docent i que cadascun d'ells treballi un dels blocs. Finalment hi haurà una sessió de posada en comú, en la fase 4, per presentar les seves experiències i compartir i generar coneixement entre tots.

Una altra possibilitat és que tot l'equip docent realitzi els tres blocs. La durada de la FIC és aleshores superior a l'establerta i caldria redissenyar el calendari de la seva aplicació. El mode de treball el triarà cada centre segons les seves necessitats.